

# LAPSET JA NUORET SIB

TAUSTA, NYKYTILANNE JA HAVAINNOT

Jyväskylän kaupunki

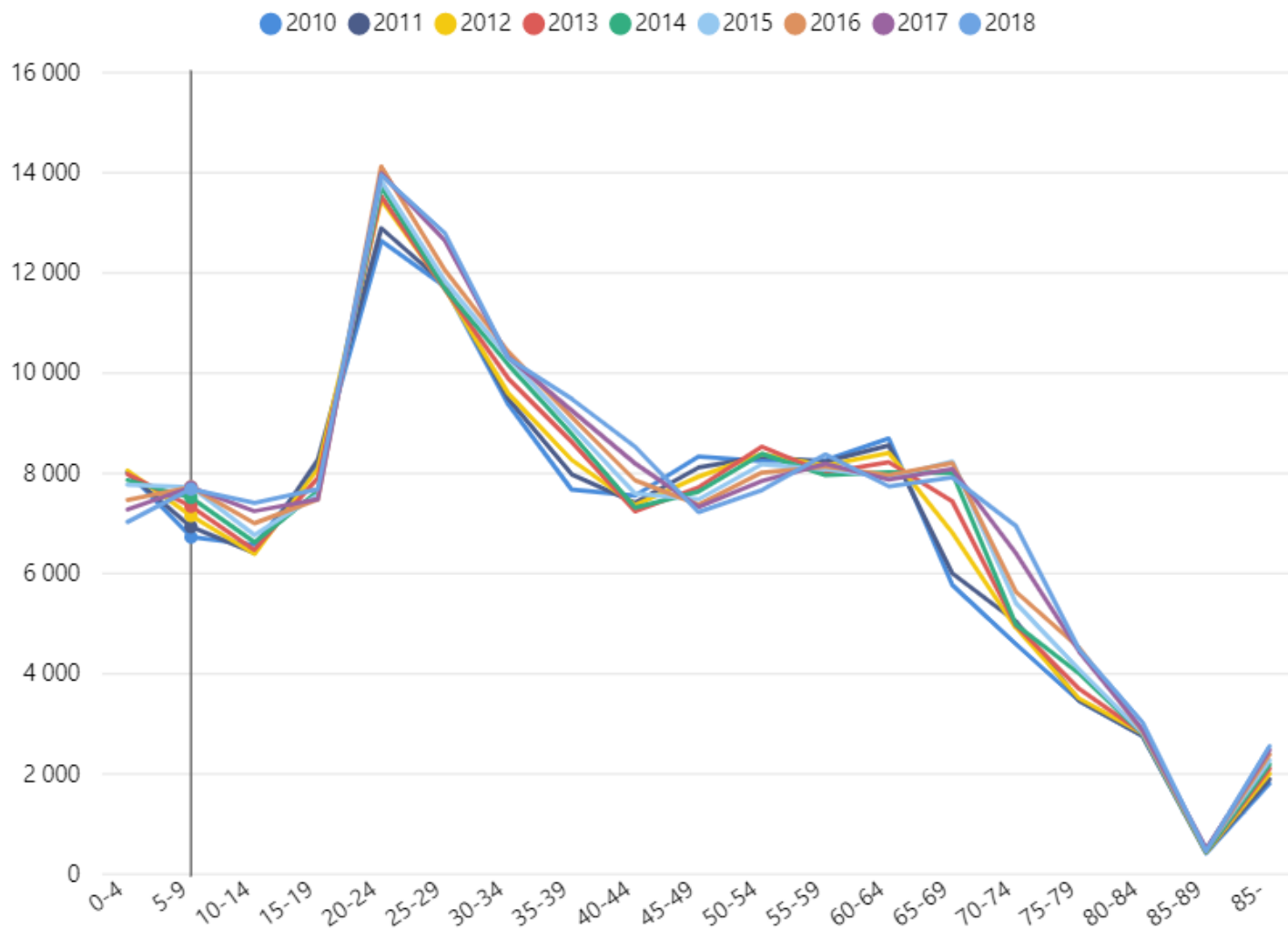
Marja-Sisko Kataikko ja Marita Lax

7.11.2023

# SIB-HANKKEEN TAUSTAA

- Jyväskylässä on paljon nuoria.
- Lähes 40 % väestöstä on alle 30-vuotiaita.
- Jyväskylässä on myös paljon NEET-nuoria (Not in Education, Employment or Training).
- Kustannukset NEET-nuorista kymmeniä miljoonia vuosittain.
- Korjaavia toimenpiteitä ei voi kasvattaa loputtomiin budjetissa.
- Uusia rahoitusmalleja tarvitaan, koska ehkäisevään työhön ei riitä tarpeeksi rahaa.
- Tarve myös kehittää omaa toimintaa ja organisaatioiden välistä yhteistyötä.

# JYVÄSKYLÄ ON NUORTEN KAUPUNKI



# SIB-MALLI KAUPUNGIN NÄKÖKULMASTA

- Mahdollisuus rahoittaa ehkäisevää toimintaa.
- Taloudellisesti riskitön rahoitus toteutukselle.
- Pitkäjänteistä, räätälöityä tukea (10 vuoden periodi).
- Ostetaan tuloksia, ei suoritteita.
- Kokeillaan rahoitusmallia.
- Taustatutkimus, tiedon hankinta ja tiedolla johtaminen.
- Tärkeänä tavoitteena myös omien toimintamallien sekä toimialojen ja organisaatioiden välisen yhteistyön kehittäminen.



# Rekisteritutkimus: Toisen asteen keskeyttämiseen yhteydessä olevat tekijät Jyväskylän kaupunki, 2019

Jyväskylän kaupungin sivistyspalvelut ja sosiaali- ja terveystieteiden palvelut

Petri Hilli, Sitra

Hannu Pahkala, Steamlane Oy

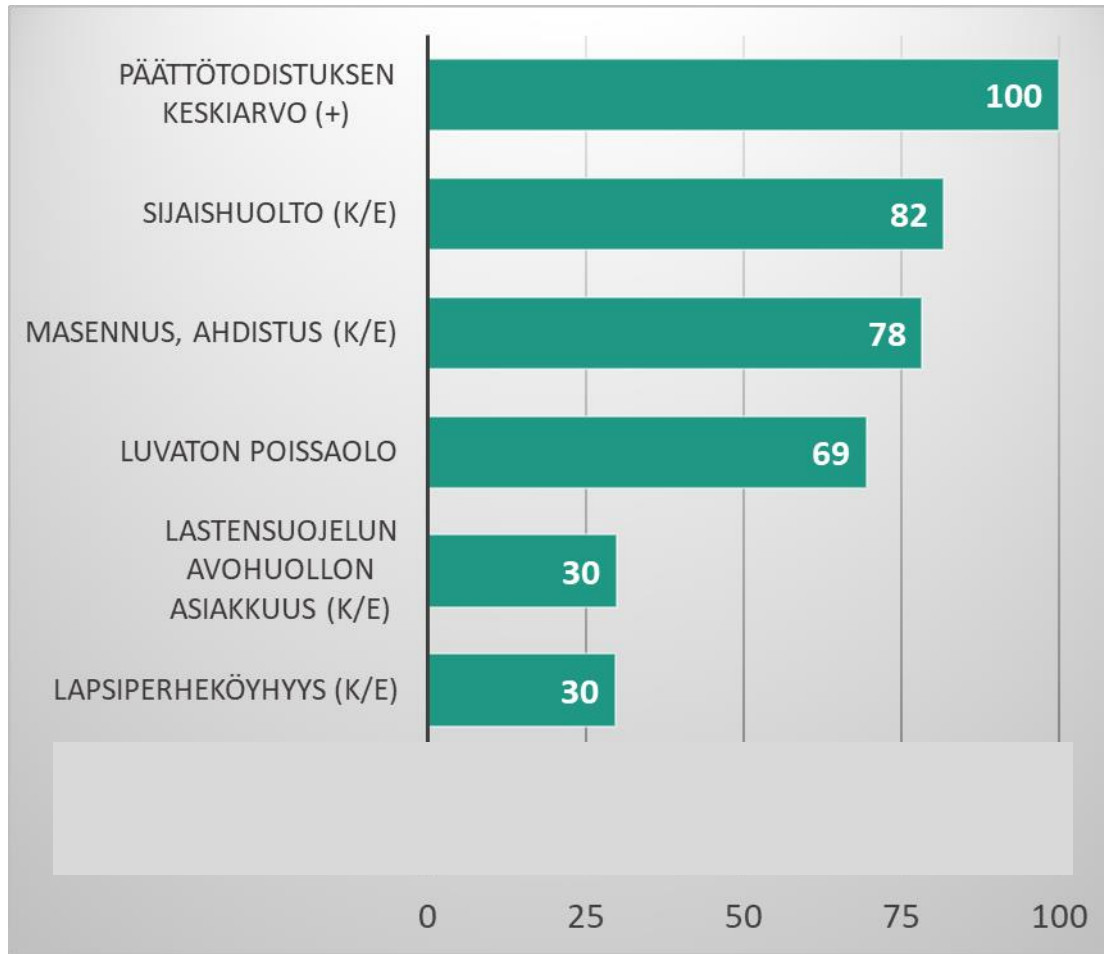
# KONEOPPIMISEN MALLI SIB-HANKKEEN TUEKSI

- SIB-hankkeen taustalla on mallinnus lasten ja nuorten ongelmien juurisyistä.
- Jyväskylän SIB-hankkeen tueksi tehtiin koneoppimisen malli.
- Kysyttiin siis, mitkä tekijät ovat yhteydessä toisen asteen opintojen keskeytymiseen.
- Mallin toteutti Steamlane. Hankkeen rahoitti
  - Sitra: data-analyysit ja koneoppimisen malli
  - Jyväskylän kaupunki: raaka-datan kyselyt eri järjestelmistä

# KONEOPPIMISEN MALLI SIB-HANKKEEN TUEKSI

- Mallin lähtötietoina käytettiin
  - Peruskouludataa
  - Peruskouluajan terveystietoa
  - Sosiaalipalveluiden päätösdataa
  - Toisen asteen opiskeludataa
  - Perheneuvolan dataa
- Seulottiin noin sadasta sosiaali- ja terveystietojen sekä peruskouluajan muuttujasta ja niiden yhdistelmistä ne, jotka parhaiten ennustavat toisen asteen opintojen keskeyttämistä
- Data pseudonymisoitiin ennen jatkokäsittelyä ja koneoppimisen mallin rakentamista.

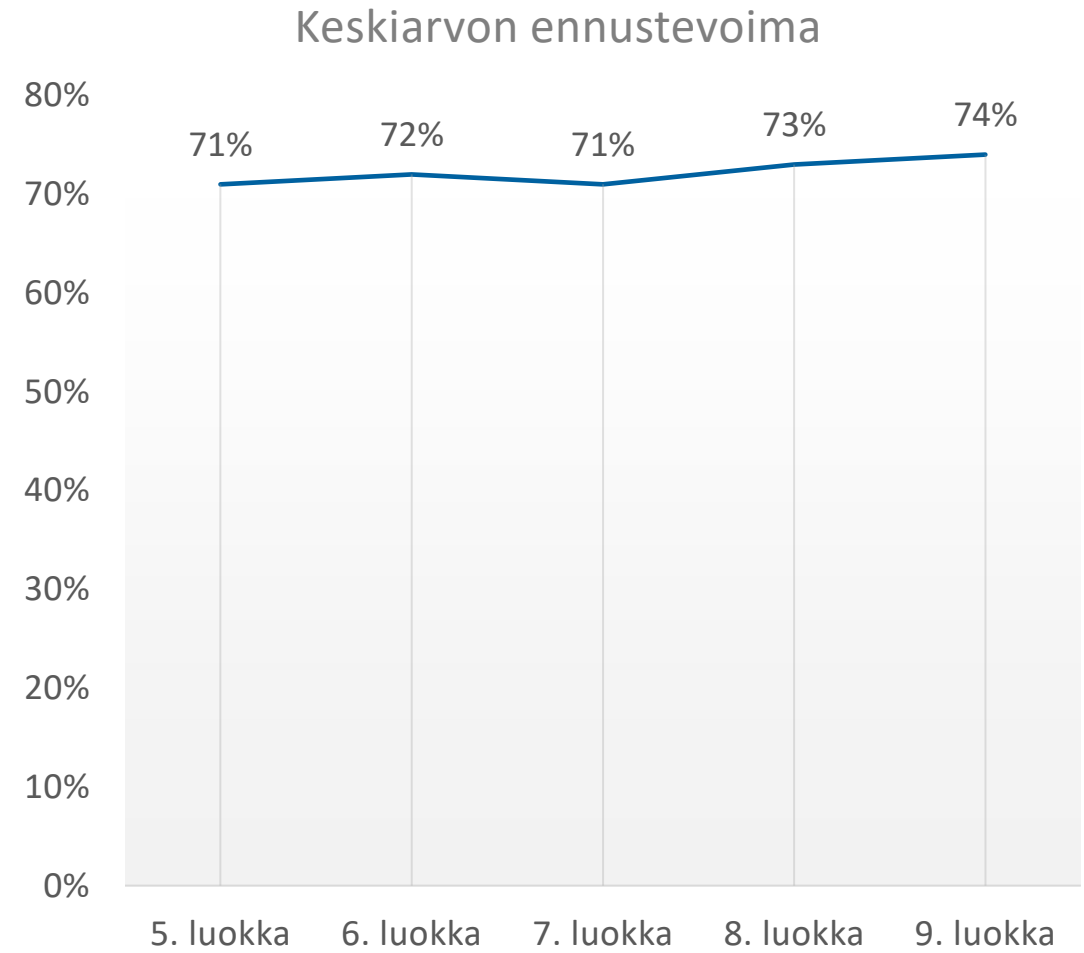
# YHTEENVETO TULOKSISTA





# KESKIARVO VIESTII VAIKEUKSISTA JO AIKAISESSA VAIHEESSA

- Oletus oli, että keskiarvo ilmiintyy merkittäväksi tekijäksi 8 – 9 luokilla
- Tämä oletus oli väärä
- Keskiarvo ennustaa Gradiassa keskeyttämistä jo 5-luokalta alkaen
- Ennustetarkkuus hieman paranee kun ennusteen aikajänne lyhenee



# JYVÄSKYLÄN OSAHANKE



- **Toisen asteen interventio** 50 nuorta lukuvuosina 2020-21 - 2023-24 eri vuosikursseilta, opiskelijoita otetaan mukaan vuoden 2024 loppuun saakka.
  - Nuoria, joilla on suuria haasteita. Selvitetään pulmat ja tuetaan (usein neuropsykologisia ongelmia).
  - Rinnallakulkeminen työmuotona.
  - Lisäksi muita palveluita tarpeen mukaan.
  - Tavoitteena valmistuminen ja työllistyminen tai korkeakouluopinnot.

# JYVÄSKYLÄN OSAHANKE



- **Perusopetuksen interventio** noin 75 lasta vuosittain, vuosina 2021 – 2025, 6. lk alkaen
  - Koulumenestys on eri syistä heikko (ka < 7).
  - Riski luvattomille poissaoloille on kohonnut.
  - Sijoitettuja tai kohonnut riski sijoitukseen.
- Tuki nivelvaiheeseen.
- Tuki voi kohdistua yksilöihin, perheisiin tai olla luonteeltaan yhteisöllistä. Erilaisia lisäpalveluita tarpeen mukaan.
- Tavoitteena paremmat valmiudet toisen asteen koulutukseen.

# TULOSPALKKIOIDEN PERUSTEET



## ■ Palkkioperusteet toisen asteen nuorten ryhmässä ovat

- toisen asteen tutkinto
- työllistyminen
- korkeakouluopinnot

## ■ Palkkioperusteet perusopetuksen kohderyhmässä

- Luvattomat poissaolot eivät nouse yli 8 krt/v
- Keskiarvo pysyy samana tai nousee
- Sijoituksia ei tarvita osallistujaryhmässä

# TÄMÄN HETKEN TILANNE

- Toisen asteen interventio alkoi keväällä 2021.
  - Noin 100 nuorta mukana tässä vaiheessa.
  - palveluntuottajana HDL:n Vamos.
- Perusopetuksen interventio alkoi syksyllä 2021.
  - 115 perhettä mukana tällä hetkellä.
  - palveluntuottajana Nuorten Ystävät ja menetelmänä mm. Vanhempien Akatemia.
- Palveluita koordinoi Lastensuojelun Keskusliitto.
- Yhteistyö opiskelu- ja oppilashuollon, opetuksen, sivistys- ja sote-palveluiden sekä palveluntuottajien ja koordinaattorin kesken.



# HAVAINTOJA

## TYYPILLISIÄ SIB-NUORTEN HAASTEITA TOISELLA ASTEELLA

- Useita aloituksia eri koulutusohjelmissa
- Oppimisen haasteita, joita ei ole tutkittu
- Laaja-alaisia ongelmia, ei pysy mukana opinnoissa
- Vähävarainen
- Mielensterveys-/ päihde-/ uniongelmiä, ahdistuneisuutta
- Haasteita vapaa-ajalla ja kotona
- Pelaa
- Karttaa kaikkia tukipalveluita
- Jälkihuollon nuoria, nuorisovastaanoton asiakkaita...
- Yms.

# TYYPILLISIÄ SIB-OPPILAIKEN TILANTEITA PERUSKOULUSSA

- Tarvitsee tukea koulunkäyntiin ja kotiin ja myös perhe apua arkeen
- Oppilas joutuu ottamaan perheessä vastuita, jotka eivät kuulu hänen ikäiselleen
- Heikko koulumenestys
- Oppimisen ja hahmottamisen ongelmia, tarkkaavaisuuspulmia
- Yläkoulun puolella putoamisvaarassa, ei koulumotivaatiota
- Usein sisaruksilla vastaavia ongelmia
- Isot poissaolomäärät
- Käytöspulmia
- Rikkonainen perhetausta
- Perhe ei tue, koululla "ei olla edes tavattu vanhempia"
- Syrjäytymisvaara
- Kiusattuja ja kiusaajia
- Riski joutua väärään seuraan ja joutua mukaan "hölmöilyyn"
- Jne...



# POSITIIVISET KOKEMUKSET

- SIB-hankkeen tuki molemmissa kohderyhmissä.
- Palvelutuottajien työntekijät ja yhteistyö heidän kanssaan.
- Onnistumiset! – Kun perhettä ja nuorta on saatu autetuksi.
- Perheisiin ja kotiin kohdistuva työ – vanhempien tukeminen lastensa tukemiseen.
- Nuorten kotiin asti ulottuva kokonaisvaltainen tuki.
- Hyvä maine: ”Olen kuullut niin paljon hyvää tästä”.

# POSITIIVISET KOKEMUKSET

- Yhteistyö koulujen ja oppilaitoksen kanssa sujuu varsin hyvin.
- SIB-tiimi -yhteistyötä on kiiteltu ("kolmikanta").
- Hyvinvointialue-yhteistyö sujuu varsin hyvin.
- Koulut ja oppilaitokset ovat oppineet olemaan lasten ja nuorten asioissa myös suoraan yhteydessä palveluntuottajiin.

# HAASTEITA

- Jyväskylän SIB on suuri, mutta haasteisiin nähden pieni.
- Laaja toimijaverkosto vaatii kaupungilta kunnollista resursointia SIB:in koordinoimiseen ja ohjaamiseen - mikä onkin Jyväskylässä toteutunut.
- Toimintamallin omaksuminen.
- Opetuksen resurssit. - SIB teettää jonkin verran töitä kouluissa. - Toisaalta myös paljon hyötyä.
- SIB:iin ohjautumisen oikea-aikaisuus. - Tilanteet ovat monesti jo turhan pitkällä, ennen kuin ohjaus SIB:iin tapahtuu.
- Henkilöstövaihdokset ovat osallistujan kannalta hankalia tilanteita. Osallistuja voi tässä tilanteessa helposti jättäytyä sivuun palvelusta.
- Oikea-aikainen seurantatietojen saaminen sekä järjestelmät ja toimintamallit tähän.
- Tiedottamisen haasteet isoissa organisaatioissa.

# MIHIN SUUNTAAN PALVELUITA PITÄISI KEHITTÄÄ?

- *Jotta SIB-hankkeessa tehtävällä työllä olisi laajempi merkitys, hankkeessa kehitetyt käytännöt tulisi saattaa laajempaan kontekstiin, eli kehittää olemassa oleviin julkisiin palveluihin SIB:in kaltaista kokonaisvaltaista, koordinoivaa ja yksilöllisesti tukevaa, monipuolista perustason palvelua, joissa yksi henkilö on perheen tai nuoren tukena laajasti kaikissa tämän asioissa – jopa läksyjien tekoa ja harrastustoimintaa myöten.  
(= Nykyisen, pitkälle eriytyneen palvelun vastakohta.)*

# MIHIN SUUNTAAN PALVELUITA PITÄISI KEHITTÄÄ?

- *Yleisesti SIB:issä tarjottava tuki ei ole erityisen kallista. Tarvitaan ammattitaitoinen työntekijä, puhelin ja tietokone sekä seurannan järjestelmä. Oleellista toimintatavassa on lähestymistapa, asenne ja inhimillisuus. Tällä toimintatavalla usein muita palveluja ei myöskään tarvita niin paljoa, koska monet ongelmat eivät laaja-alaisen, usein varsin käytännöllisen, yksilöllisen tuen avulla pääse pahenemaan sille tasolle, että esimerkiksi sijoitusta tai erikoistason palvelua tarvittaisiin. Näin erikoistason palvelut jäävät niille, jotka niitä kipeimmin tarvitsevat.*

# MIHIN SUUNTAAN PALVELUITA PITÄISI KEHITTÄÄ?

- *Koska asiakkaat ja heidän tilanteensa tunnetaan hankkeessa varsin hyvin, SIB:in toimintamalli kohdentaa palvelut varsin tehokkaasti niitä erityisesti tarvitseville, jolloin paine palveluiden lisäämiseen voisikin itse asiassa vähentyä.*

**KIITOS!**